

Elinvoimatoimialan talousarvioesitys 2026

Vastuhenkilöt:

Elinvoimajohtaja

Maankäyttöpäällikkö

Yhdyskuntatekniikan päällikkö

Johtava rakennustarkastaja

Toiminnan kuvaus

Elinvoimatoimialaan kuuluvat toimialan hallinto, kaavoitus, maankäyttö- ja elinkeinot (maaseutu-, yritysyeistyö-, työllisyys-, maahanmuuttopalvelut, julkinen liikenne, hanketoiminta), yhdyskuntatekniikka ja tilapalvelut sekä lupa- ja valvontapalvelut. Elinvoimavaliokunnan tehtävät koskevat pitkälti kaupungin fyysisen ympäristön ylläpitoa ja muuttamista sekä kaupungin peruspalveluihin kuuluvien asioiden tuottamista. Kaupunkikehitystä tukevia toimintoja ovat mm. kaavoitus- ja maankäyttö. Valiokunnan tehtäviin kuuluvat katujen, puistojen, maankaatopaikkojen ja yleisten alueiden suunnittelu, kunnossapito, ylläpito ja rakennuttaminen, sekä yksityisteiden avustukset. Lisäksi valiokunnan tehtäviin kuuluu vastata kaupungin toimitiloista.

Lupajaoston tehtävänä on tuottaa lakisääteisiä viranomaispalveluita, jotka tuotetaan omalla organisaatiolla. Viranomaispalveluita ovat mm. maa-aineslupaviranomaisen, leirintäalueviranomaisen, ympäristönsuojeluviranomaisen ja rakennusvalvontaviranomaistehtävät.

Toimialan hallitsevat omaisuusmassat koostuvat maaomaisuudesta, katu-, puisto-, silta ja muusta yleisten alueiden omaisuudesta sekä toimitilaomaisuudesta.

Toiminnan ja toimintaympäristön muutokset vuonna 2026 ja perustelut muutoksille

Elinvoimatoimiala panostaa vuonna 2026 kaupungin elinvoiman kehittämiseen tiivistämällä kiinteistökantaa, edistämällä vaihteellisesti uusien teollisuusalueiden kaavoitusta ja lisäämällä teollisuustonttivarantoa, kehittämällä ja uudistamalla kaupunkikeskustan ympäristöä ja maankäytön mahdollisuuksia keskustan alueella sekä jalkauttamalla yritysmyönteisyyden määritelmän mukaista toimintamallia osaksi toimialan arkea ja toimintakulttuuria. Lisäksi toimialalla panostetaan Orimattilan matkailupotentiaalin tunnistamiseen ja kehittämiseen yhteistyössä paikallisten yritysten, yhdistysten ja muiden sidosryhmätoimijoiden kanssa.

Perusteluina kehittämisen painotuksille ja toiminnan muutoksille on pyrkimys lisätä kaupungin tulovirtaa sekä pienentää ja hallita toimialan kulurakennetta.

Hallinto ja kaavoitus

Hallinnossa tehdään tiivistä talouden toteutuman seuranta ja tunnistetaan yhteistyössä palvelualuepäälliköiden kanssa mahdollisia talouden säästökohteita kulujen kehityksen seurannan kautta. Toiminnan kehittäminen ja talouden hallinta on välttämätöntä kestävä talouspohjan saavuttamiseksi. Hallinto tukee palvelualueiden toimintaa talouteen ja hallintoon liittyvien tehtävien kautta.

Voimakkaasti kasvanut kiinnostus aurinkovoimarakentamista kohtaan on moninkertaistanut tarpeen laatia hankekohtaisia osayleiskaavoja. Hankekaavoissa käytetään kaavoituskonsulttia, jonka kustannukset maksaa toimija. Näiden kaavojen valvonta, ohjaus ja asiakaspalvelu kuuluvat kuitenkin kaupungin kaavoitukselle. Kaavoituksessa painotetaan myös uusien teollisuusalueiden ja kaupungin teollisuustonttivarannon kasvua.

Yhdyskuntatekniikka ja tilapalvelu

Yhdyskuntatekniikassa kehitetään edelleen omaisuudenhallinnan järjestelmiä. Liikenneväylien, liikennealueiden, liikenneviheralueiden, puistojen sekä kiinteistöjen piha-alueiden hoidon ja kunnossapidon alueurakka kilpailutetaan vuoden 2026 aikana. Kaupunkikeskustan ja Palojoen ympäristön kehittämisen toteuttaminen aloitetaan vaihteellisesti. Kävelyn ja pyöräilyn edistämistä jatketaan 2024 valmistuneen ohjelman tavoitteiden mukaisesti.

Tilapalvelun tavoitteena on toimitilojen hallinnan, kustannustehokkuuden ja suunnitelmallisuuden kehittäminen entistä paremmilla teknisillä apuvälineillä. Terveyskeskuksen rakennus siirtyy Orimattilan Yrityskiinteistöt Oy:lle ja tuo merkittävän laskun Tilapalveluiden vuokratuottoihin.. Kiinteistöstrategiaan liittyvien toimenpiteiden edistäminen ja strategian toteutuminen edellyttää palveluverkon tiivistämistä ja kaupungin omistuksessa olevan rakennuskannan

neliöiden tehokasta käyttöä. Kiinteistöstrategiaa päivitetään vastaamaan palveluverkon kehittämisen suuntaa sekä kaupungin kiinteistöjen myymistä edistetään suunnitelmallisesti. Käyttäjörganisaatioiden kanssa tehdään kestäviä ratkaisuja kiinteistöjen toiminnallisten ominaisuuksien, tilojen käytön tehokkuuden ja kiinteistöjen kokonaistarpeen osalla. Kiinteistöjen korjausvelan vähentämistä jatketaan panostamalla oikea-aikaisiin toimenpiteisiin kiinteistöjen elinkaaren aikana. Palveluverkon tarpeet ja PTS-suunnitelman kiinteistökohtaiset korjausvelan arviot ohjaavat peruskorjauskohteiden valintaa.

Maankäyttö ja elinkeinot

Maaomaisuuden hallintaan liittyvä tavoitteellisuus näkyy vuonna 2023 valmistuneen maanhankinnan suunnitelmallisuustavoitteen toteuttamisena sekä toisaalta tonttivarannon monipuolisuudessa ja riittävydessä. Omakotitonttien myyntiä pyritään vauhdittamaan esimerkiksi tonttikampanjoita hyödyntämällä (kuten 2025).

Työllisyyspalvelut

Vuoden 2025 aikana Orimattila on ollut aktiivisesti mukana Päijät-Hämeen työllisyysalueen toiminnan rakentamisessa, jossa Hollola toimii vastuukuntana. Työvoimapalvelut ovat osa kaupungin peruspalveluja, ja ne toteutetaan tiiviissä yhteistyössä alueen muiden kuntien sekä hyvinvointialueen, oppilaitosten ja yrityskentän kanssa. Orimattilassa sijaitseva työllisyysalueen asiakaspiste tarjoaa sekä työnhakijoille että työnantajille neuvontaa, ohjausta ja valmennuspalveluja.

Vuonna 2026 painopisteenä on työikäisen väestön työllistymisen edistäminen, osaamisen kehittäminen ja syrjäytymisen ehkäisy. Kaupunki panostaa erityisesti pitkäaikaistyöttömien ja nuorten työllistymisen tukemiseen, työnantajayhteistyön vahvistamiseen sekä kotoutumisen edistämiseen uuden kotoutumislain mukaisesti. Työllisyysneuvonnan tavoitteena on lisätä työllisyysastetta, vahvistaa paikallista elinvoimaa ja varmistaa, että palvelut tukevat joustavasti sekä työnhakijoiden että yritysten tarpeita.

Työllisyyden hoidossa otetaan vuonna 2026 käyttöön kuntalaisä työllistymisen edistämiseksi.

Elinkeinojen päätavoitteet vuodelle 2026

Yritystapaamiset ja -vierailut jatkuvat säännöllisenä jalkautumisena, ja niiden pohjalta tunnistetaan kehittämistarpeita ja vahvistetaan kaupungin ja yritysten välistä vuoropuhelua. Uusia sijoittuvia yrityksiä houkutellaan Orimattilaan ja olemassa olevien yritysten kasvua tuetaan yhteistyöverkoston ja kumppanuuksien kautta.

Yrittäjien ja kaupungin yhteisiä tilaisuuksia järjestetään säännöllisesti osana yritysmyönteisyyden vahvistamista ja paikallisen osaamisen esille tuomista. Kaupungin hankinnoissa hyödynnetään markkinavuoropuhelua, joiden avulla lisätään tietoa paikallisista mahdollisuuksista ja vahvistetaan yritys yhteistyötä.

Elinvoiman tukemiseksi matkailu ja vapaa-aika nostetaan vuonna 2026 keskeiseksi kehittämisteemaksi. Toimenpiteillä vahvistetaan kaupungin vetovoimaa, lisätään alueellista näkyvyyttä ja tuodaan uusia mahdollisuuksia paikallisille palveluyrittäjille sekä uusien palveluiden syntyyn.

Kaupungin markkinointia ja näkyvyyttä yrityksille vahvistetaan. Tavoitteena on tuoda esille Orimattilan vahvuuksia sijoittumispaikkana sekä profiloida kaupunkia aktiivisena, yritysystävällisenä ja vetovoimaisena toimintaympäristönä. Yritysmyönteisyyden määrittelyn mukaisesti vakiinnutetaan toimintatapoja, joilla parannetaan kaupungin tunnettuutta ja kilpailukykyä yritysten silmissä.

Maaseututoimi

Maaseututoimi hoitaa kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle laissa säädetty tehtävät. Uusi ohjelmakausi CAP27 on tuonut muutoksia viljelijätukiin sekä maaseututoimen työtehtäviin. Uusi Kaakkois-Suomen elinkeinokeskus aloittaa 1.1.2026 ja tämän myötä maaseututoimen yhteistyö tiivistyy Kaakkois-Suomen viranomaisten kanssa. Vuonna 2026 maaseututoimen tehtävät pyritään toteuttamaan suunnitellusti ja Ruokaviraston meillä määräämän aikataulun mukaisesti.

Lupa- ja valvontapalvelut

Rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu hoitavat lupajaoksen alaisena eri laeissa rakennus-, ympäristö ja leirintäalueviranomaiselle säädettyjä tehtäviä.

Uusi rakentamislaki tuli pääosin voimaan 1.1.2025 tarkoituksena sujuvoittaa rakentamista ja yksinkertaistaa lupajärjestelmää. Se on tuonut rakennusvalvonnalle paljon muutoksia. Asiakaspalvelua, ohjeistusta, ohjelmistoja muutetaan uuden lain mukaiseksi. Uusi arkistointijärjestelmä otetaan käyttöön, Ilmastaselvitykset sekä tietomallimuotoiset tai koneluettavat suunnitelmat vaaditaan rakentamisluvissa 1.1.2026 alkaen. Uusi alueidenkäyttölaki on tarkoitus tulla voimaan vuonna 2026.

Hallitusohjelman mukaisesti on käynnistetty rakennusvalvontauudistus, jonka tavoitteena on varmistaa, että rakennusvalvontatoimessa on joka puolella Suomea riittävä osaaminen ja palvelutaso sekä mahdollisimman yhtenäiset tulkinnot. Ympäristöministeriöstä saadun tiedon mukaan esitys lähtisi lausunnoille vuoden 2025 loppupuolella ja olisi valmis 2026 lopulla.

Ympäristönsuojelua uudistetaan Suomessa useilla toimenpiteillä, jotka keskittyvät erityisesti hallinnon tehokkuuden parantamiseen ja asiakaspalvelun sujuvoittamiseen. Tärkeimmät muutokset liittyvät valtion aluehallinnon uudistamiseen ja uuden valtakunnallisen lupa ja valvontaviraston perustamiseen 1.1.2026, johon keskitetään ympäristöön liittyviä lupa- ja valvontatehtäviä. Lisäksi valmisteilla on uusia lakeja ja säännöksiä, kuten alueidenkäyttölaki ja luonnonsuojelulain uudistus, joilla pyritään yhtenäistämään menettelyjä ja edistämään ympäristönsuojelua ja luonnon monimuotoisuutta. Uusi vesihuoltolaki on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2026.

Kuntakohtainen vesihuollon kehittämissuunnitelma tulee päivittää yhdessä Orimattilan Vesi Oy:n ja vesiosuuskuntien kanssa. Vesihuollon toiminta-alueilla olevia kiinteistöjä tulee saada liittymään vesihuollon piiriin toimintaedellytysten parantamiseksi.

Orimattilan pohjavesien suojelusuunnitelman päivitetään 30.6.2026 mennessä. Ympäristön tilan seuranta pintavesien osalta tehdään viiden vuoden välein, toteutus kesällä 2026.

Myös ympäristönsuojelussa otetaan käyttöön sähköinen asiointi ja arkistointi uusien lupahakemusten osalta. Lupa- ja valvontapalvelut pyrkivät seuraamaan laajenevia ja muuttuvia velvoitteita toiminnassaan.

Toiminnan ja toimintaympäristön muutokset vuosille 2027-2028

Toimialan keskeisinä toiminnan linjauksina ovat edelleen suunnitelmallisuuden lisääminen, asiakaslähtöisyyden ja henkilöstötyytyväisyyden parantaminen sekä taloudellisesti pitkäkestoisten ratkaisujen tekeminen. Myös digitaalisuus, viestintä ja yritysmyönteisyys tulevat näkymään tulevassa toiminnassa. Keskeisinä tavoitteina tulee olemaan kaupungin teollisuusalueiden kehittäminen ja teollisuustonttivarannon kasvattaminen sekä Tuuliharjan eritasoliittymän edistäminen.

Tuloarviot ja määrärahat

ELINVOIMAVALIOKUNTA	TP 2024	TA+MUUT. 2025	TAE 2026	Muutos%
TOIMINTATUOTOT				
MYYNITUTUOTOT	1 398 061	1 100 000	712 000	-35,3
MAKSUTUOTOT	246 797	197 500	214 500	8,6
TUET JA AVUSTUKSET	316 619	115 000	227 060	97,4
MUUT TOIMINTATUOTOT	1 797 652	1 817 700	595 600	-67,2
TOIMINTATUOTOT	3 759 130	3 230 200	1 749 160	-45,8
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN				
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	52 910	80 000	60 000	-25,0
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	52 910	80 000	60 000	-25,0
TOIMINTAKULUT				
HENKILÖSTÖKULUT	-2 243 473	-2 014 280	-2 226 690	10,5
PALKAT JA PALKKIOT	-1 875 965	-1 682 370	-1 836 860	9,2
HENKILÖSIVUKULUT	-367 508	-331 910	-389 830	17,5
ELÄKEKULUT	-316 298	-288 090	-328 460	14,0
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-51 210	-43 820	-61 370	40,1
PALVELUJEN OSTOT	-5 097 782	-6 359 100	-6 519 370	2,5
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-1 854 397	-2 149 300	-1 911 650	-11,1
AVUSTUKSET	-1 575 803	-2 034 720	-2 093 120	2,9
MUUT TOIMINTAKULUT	-148 164	-129 300	-106 150	-17,9
TOIMINTAKULUT	-10 919 618	-12 686 700	-12 856 980	1,3
TOIMINTAKATE	-7 107 579	-9 376 500	-11 047 820	17,8

Tulosaluekohtaiset

510 ELINVOIMA HAL. JA KAAVOITUS	TP 2024	TA+MUUT. 2025	TAE 2026	Muutos%
---------------------------------	---------	------------------	----------	---------

Tuloarviot ja määrärahat

Toimintatuotot	36 065	5 000	23 300	366,0
Toimintamenot	-420 581	-588 180	-588 270	0,0
Toimintakate	-384 516	-583 180	-564 970	-3,1

511 MAANKÄYTTÖ JA ELINKEINOT	TP 2024	TA+MUUT. 2025	TAE 2026	Muutos%
------------------------------	---------	------------------	----------	---------

Tuloarviot ja määrärahat

Toimintatuotot	671 133	700 000	745 560	6,5
Toimintakulut	-4 086 930	-5 611 550	-6 047 980	7,8
Toimintakate	-3 415 797	-4 911 550	-5 302 420	8,0

530 YHDYSKUNTA TEKNIikka JA TILAPALVELU	TP 2024	TA+MUUT. 2025	TAE 2026	Muutos%
---	---------	------------------	----------	---------

Tuloarviot ja määrärahat

Toimintatuotot	2 854 369	2 342 200	796 000	-66,0
Valmistus omaan käyttöön	52 910	80 000	60 000	-25,0
Toimintakulut	-6 019 441	-6 025 160	-5 749 340	-4,6
Toimintakate	-3 112 162	-3 602 960	-4 893 340	35,8

560 LUPA- JA VALVONTAPALVELUT	TP 2024	TA+MUUT. 2025	TAE 2026	Muutos%
-------------------------------	---------	------------------	----------	---------

Tuloarviot ja määrärahat

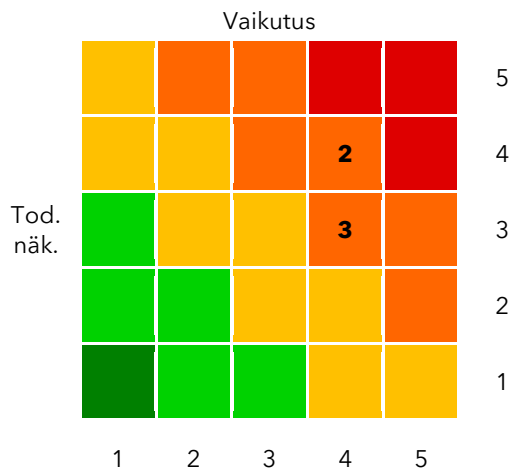
Toimintatuotot	197 562	183 000	184 300	0,7
Toimintakulut	-392 666	-461 810	-471 390	2,1
Toimintakate	-195 105	-278 810	-287 090	3,0

Suoritteet ja tunnusluvut

Suorite, tunnusluku	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Yhdyskuntatekniikka: Kunnossapidettävät kaavatiet ja kevyen liikenteen väylät (km)	176	177	178
Yhdyskuntatekniikka: Maankaatopaikkojen kuormat yht. tonneja, max 3 x 49 000 tn	1724/krm = 29 308tn	3 000	40 000 tn
Yhdyskuntatekniikka: Katuvalaistus (energiakulutus) KWH	500 507	500 000	500 000
Yhdyskuntatekniikka: Katuvalojen määrä	2200	2 100	2240
Yhdyskuntatekniikka: Uusien hankittujen leikkivälineiden määrä (lkm)	2	2	2
Maankäyttö: Myydyt omakotitalotontit	4 (3 vuokrausta ja 1 myynti)	5	10
Maankäyttö: Metsät (ha)	520	536	550
Maankäyttö: Vapaat omakotitontit	124	120	99
Maankäyttö: Kaavoitetut uudet asuintontit	0	0	0
Kaavoitus: Hyväksytyt kaavat	5	5	5
Kaavoitus: Hyväksytyt kaavat (k-m2)	34 877	4 000	700 000
Kaavoitus: Vähämerkityksellisen asemakaavan kiertonopeus	Ei ollut yhtään	6 kk	6 kk
Kaavoitus: Asemakaavan kiertonopeus	7 kk	16 kk	16 kk
Kaavoitus: Poikkeamisluvat/suunnittelutarveratkaisut (ei suunnittelutarveratkaisuja 1.1.2025 alkaen)	5	5	3
Kaavoitus: Uusien alueiden kustannustehokkuus	Toteuttaminen arvioitiin kannattavaksi	Uusia alueita ei arvioida tulevan	Uusien teollisuusalueiden toteuttaminen arvioidaan kannattavaksi.
Tilapalvelut: Rakennusten bruttoala	70520	74 759	62590
Tilapalvelut: Uudishankkeiden bruttoala	4239	0	0
Tilapalvelut: Rakennetut toimitilakiinteistöt lukumäärä (kpl)	37	38	32
Tilapalvelut: Käynnissä olevat uudishankkeet	1	0	0
Tilapalvelut: Rakennusten ylläpito-kunnossapito kulut	3 272 093	3 758 220	3 274 800
Tilapalvelut: Rakennusten korjauskustannukset	625 866	803 000	626 500
Tilapalvelut: Sähkökulutuksen kustannukset	671 566	803 000	617 000
Tilapalvelut: Lämmitysenergia kustannukset	997 012	1 035 900	929 700

Lupa- ja valvontapalvelut: Rakennusluvut	119	200	100
Lupa- ja valvontapalvelut: Uudet asunnot luvilla	10	30	30
Lupa- ja valvontapalvelut: Kerrosala	7800	15 000	10 000
Lupa- ja valvontapalvelut: Ympäristölupapäätökset ja yhdistelmäluvut	7	6	6
Lupa- ja valvontapalvelut: Maa-ainesluvut	1	2	2
Lupa- ja valvontapalvelut: Ilmoitukset	68	50	30
Lupa- ja valvontapalvelut: Rekisteröidyt	0	2	2
Lupa- ja valvontapalvelut: Maksulliset valvontakäynnit	3	10	6
Lupa- ja valvontapalvelut: Maksuttomat valvontakäynnit	43	50	50

Riskienhallinta

Riskiluokka	Riski	Riskiarvo	Hallintatoimenpiteet	Toteuma	Tila
Toiminnallinen riski	Henkilöstön pysyvyys ja työhyvinvointi	Tod. näk.: 3 Vaikutus: 4 12	Onnistuneet rekrytoinnit, positiivinen ja kannustava toimintaympäristö, työhyvinvointikyselyn tuloksiin reagoiminen toimenpiteillä. Henkilöstön työssäjaksamisen tukeminen ja työtehtävien suunnittelu ja ohjaus. Esihenkilön tuki. Kehityskeskustelut ja niissä työlle asetetut selkeät tavoitteet ja työntekijöiden osaamisen kehittäminen.		Ei arvioitu ○
Taloudellinen riski	Energiakustannusten raju nousu	Tod. näk.: 3 Vaikutus: 4 12	Energiakulutuksen ja hintojen tarkka seuranta ja poikkeamiin reagointi. Energiansäästötoimenpiteiden suunnittelu ja toteuttaminen. Palveluverkon tiivistäminen ja kiinteistökannan tehokas käyttö. Talouden sopeuttaminen mahdollisuuksien mukaan.		Ei arvioitu ○
Taloudellinen riski	Investointihankkeiden kustannusten raju nousu	Tod. näk.: 3 Vaikutus: 4 12	Rakennuskustannusindeksin tarkka seuranta, hankkeiden laajuuden mahdollinen uudelleen arviointi tai hankkeen toteutusajankohdan siirto. Pyritään varmistumaan siitä, että investointihankkeisiin		Ei arvioitu ○

			saadaan riittävä määrä tarjouksia. Tapauskohtaisesti on arvioitava indeksin käyttöä investointihankkeissa. Laadukkaalla suunnittelun ohjauksella ja suunnittelulla pyrittävä minimoimaan muutos- ja lisätyöt.		
Toiminnallinen riski	Pääpaikkatietojärjestelmän häiriöt. Kiinteistöautomaatiojärjestelmän häiriöt.	Tod. näk.: 4 Vaikutus: 4 16	Säännöllinen yhteydenpito pääkäyttäjään ja toimintahäiriöistä raportointi. Kiinteistöautomaatiojärjestelmä päivitetään vuonna 2026. Käyttökoulutukseen on panostettava ja siihen on varattava riittävät resurssit.		Ei arvioitu
Vahinkoriski	Ympäristövahinko, ympäristörikos	Tod. näk.: 4 Vaikutus: 4 16	Ympäristönsuojelun tekemä valvonta, viranomaisyhteistyö, yritysten ympäristövahinkovastuun ja vakuutusten parantaminen.		Ei arvioitu